

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 4245/20
30.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јелене Стојилковић, председника већа, Татјане Лемајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиље-противтужене АА из ..., чији је пуномоћник Славица Игњатовић, адвокат из Младеновца, ул. Краља Петра Првог бр. 246ц, против туженог-противтужиоца ББ из ..., чији је пуномоћник Јован Стрижак, адвокат из Младеновца, ул. Краља Петра Првог бр. 200, ради накнаде штете, одлучујући о жалбама парничних странака, изјављеним против пресуде Основног суда у Младеновцу П бр. 956/18 од 13.12.2019. године, у седници већа одржаној дана 30.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Младеновцу П бр. 956/18 од 13.12.2019. године у ставу првом изреке и жалба тужиље-противтужене АА **ОДБИЈА** као неоснована.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Младеновцу П бр. 956/18 од 13.12.2019. године у ставу другом изреке тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужиља-противтужена АА да туженом-противтужиоцу ББ на име дуга исплати износ од 7.939,06 евра са законском затезном каматом почев од 20.02.2017.године до исплате у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, све у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде, док се у преосталом делу захтев за исплату законске затезне камате почев од 20.12.2012.године до 19.02.2017.године одбија као неоснован.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу трећем изреке пресуде Основног суда у Младеновцу П бр. 956/18 од 13.12.2019. године па се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужиља-противтужена АА да туженом-противтужиоцу ББ на име трошкова парничног поступка исплати износ од 293.250,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиље-противтужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом у ставу првом изреке одбијен је тужбени захтев тужиље-противтужене којим је тражила да се обавезе тужени-противтужилац да јој на име накнаде штете исплати износ од 1.500.000,00 динара са законском затезном каматом од дана подношења тужбе до коначне исплате. У ставу другом одбијен је противтужбени захтев туженог-противтужиоца којим је тражио да се обавезе тужиља-противтужена да му на име дуга исплати износ од 7.939,06 евра у динарској противвредности по званичном курсу који прописује НБС на дан исплате са каматом по стопи коју прописује Европска централна банка почев од 20.12.2012. године до коначне исплате. У ставу трећем изреке донета је одлука да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против наведене пресуде парничне странке су благовремено изјавиле жалбу побијајући је због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, погрешне примене материјалног права и одлуке о трошковима поступка.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11...18/20), Апелациони суд је нашао да је жалба тужиље-противтужене неоснована, док је жалба туженог-противтужиоца основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које повреде другостепени суд пази по службеној дужности, нити из тачке 12 истог члана, на коју повреду се неосновано указује жалбама парничних странака. Изрека првостепене пресуде је разумљива, непротивречи сама себи нити разлозима пресуде, а у образложењу пресуде првостепени суд је навео јасне и потпуне разлоге о одлучним чињеницама, те се правилност чињеничног стања и примена материјалног права са сигурношћу може испитати.

Према чињеничном утврђењу првостепеног суда следи да је породица тужиље-противтужене купила плац са намером да на њему изгради објекат где ће живети. Главни пројекат објекта бр. Е 764/12 урадио је архитекта ... Пре ангажовања туженог-противтужиоца тужиља је већ урадила темељ, ставила плочу и наручила грађу за кров. Тужиља је са туженим дана 14.08.2012. године закључила уговор о доградњи објекта на већ постојећем темељу, при чему је обавеза тужиље као инвеститора била да набави грађу (греде, даске, штафне, летвице, обрађене даске за ушивање крова и бале тврдо пресоване сламе за изградњу), док је преостали део материјала требао да набави тужени као извођач радова о свом трошку. Уговором је било предвиђено да ће тужени изводити грађевинске радове на објекту на кат. парц. бр. ... КО..., према важећој техничкој документацији бр. Е 764/12. Уговорена је укупна накнада у износу од 28.000 евра. Прва рата требала је да буде плаћена на дан овере уговора у износу од 9.000 евра,

друга рата од 10.000 евра до 20.09.2012. године и трећа рата до 20.12.2012. године. Уговорено је извођење радова према важећим стандардима и нормативима. Рок за завршетак радова био је 45 радних дана (без недеља, црквених празника и кишних дана). По завршетку радова било је предвиђено потписивање акта о примопредаји објекта, чиме престају обавезе туженог као извођача радова према тужиљи као инвеститору. Уколико у току градње дође до измене плана, уговарачи су дужни да писменим путем овере измене. Опис радова који је саставни део уговора, потписали су оба уговарача и исти је оверен у Општини Аранђеловац, а у опису су наведени радови које треба извести са предрачуном истих.

Пре почетка радова тужени је упозорио тужиљу и њеног супруга да за пројектовани кров нема довољно грађе, али му је речено да они више грађе неће куповати, те је тужени кров урадио на другачији начин. Објекат је дограђен према пројекту, уговору и опису послова уз нека одступања, изостављање неких елемената по усменим захтевима породице тужиље. Објекат нема одобрење за изградњу, приликом извођења радова није вођен дневник радова, није било именованог лица за надзор. Делимична кровна конструкција, коју је набавио инвеститор, није била довољно осушена, те је видљива влага на роговима. Приликом извођења радова породица тужиље је живела на истом плацу у помоћном објекту, стално су били присутни, нису имали никакве примедбе, иако су обилазили и улазили у објекат у току градње, нису истицали сумњу у рад, већ су пред крај извођења радова надоградње објекта, туженог ангажовали усмено и за додатне радове на спољној водоводној канализацији са септичком јамом, спољну водоводну мрежу, уградњу подземног напојног кабла и спољњег прикључка телефонске линије који је погођен за износ од 2.000 евра. Када су радови на објекту завршени, тужени је сачинио дана 12.10.2012. године акт о примопредаји, који је предао тужиљи ради потписа. Наведени акт о примопредаји тужиља није потписала, задржала га је код себе и позвала пројектанта да прегледа изведене радове који је извршио увид и тужиљи дана 23.10.2012. године доставио извештај са недостацима и неправилностима као и одступањима од пројекта, са налогом за хитним санирањем. Тужиља о наведеним недостацима није обавестила туженог, већ му је тек 30.10.2012. године послала опомену са налогом да у року од 8 дана отклони недостатке уз упозорење да ће у противном поднети тужбу. Тужени је са још два радника отишао на објекат ради санирања крова својим материјалом. Радио је два дана, обавио је 70% посла али када је трећег дана требало да у потпуности заврши послове, речено му је да не долази, да ће накнадно бити позван из ког разлога кров у потпуности није саниран. Тужиља више није звала туженог да отклони недостатке, већ је ангажовала вештака који је 05.12.2012. године доставио тужиљи налаз са уоченим недостацима, о којим тужиља није обавестила туженог. Тужиља је остала дужна туженом последњу рату из уговора од 14.08.2012. године у износу од 9.000 евра и другу рату за усмено договорене радове у износу од 1.000 евра, што чини износ од укупно 10.000 евра дуга тужиље према туженом.

Из налаза и мишљења судских вештака грађевинске струке Жарка Мишељића и Манише Рибара, као и стручног лица Слободана Стојановића, првостепени суд је утврдио да изведени радови имају недостатке, да неки радови нису квалитетно урађени, неки су изостављени, неки нису урађени у складу са пројектом. Наведени вештаци су се усагласили да кровна грађа коју је обезбедила тужиља није била добро

осушена, да је видна влага на роговима, да није извршена конверзија земљишта и да за објекат није издата грађевинска дозвола. Утврђено је да, иако објекат одступа од пројекта нису изостављени радови који угрожавају стабилност и статичку безбедност објекта. За целокупне радове за санирање, поправку и уградњу потребно је издвојити износ од 2.360,94 евра. Обзиром на наведено тужени противтужилац је тужбени захтев који је био првобитно постављен на износ од 10.000 евра смањено на износ од 7.939,06 евра а имајући у виду налаз и мишљење судских вештака.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања применом одредби члана 12, 15, 121, 262-269, 600, 606, 614, 615 и 630 Закона о облигационим односима првостепени суд је одбио како тужбени тако и противтужбени захтев као неоснован. Наиме, тужила је благовремено поднела захтев за накнаду штете, након што јој је уручен акт о примопредаји извршених радова, ангажовала је главног пројектанта да изврши преглед радова на објекту, да јој наведе недостатке и неправилности за које је она сазнала од пројектанта 23.10.2012. године док је туженом упутила опомену са налогом за отклањања неправилности дана 30.10.2012. године. Међутим, при чињеници да је тужила поднела тужбу за накнаду штете, које право је независно од права тужиле као наручиоца да захтева отклањање недостатака, снижење накнаде и раскид уговора, она је у тужби навела да потражује износ од 1.500.000,00 динара, односно износ који ће бити прецизиран по обављеном вештачењу, како је вештачење извршено, и вештак је дао свој стручни налаз и мишљење, а тужила није прецизирала тужбени захтев то је њен захтев одбијен као неоснован при чињеници да је у целости оспорен како по основу тако и по висини и при чињеници да новчано потраживање мора бити одређено изражено одговарајућом свотом новца или бар одредиво по неким датим критеријумима. Тужила није приложила нити предложила доказе на основу којих би доказала у чему се штета састоји, о којој штети се конкретно ради, нематеријалној, материјалној, с обзиром да је у завршној речи навела и да је претрпела штету учињену у психичком здрављу, није определила да ли је у питању потраживани износ који је она платила за изведене радове или се пак односи на њену немогућност живљења у кући. Када је у питању противтужбени захтев првостепени суд је узео у обзир да је тужени делимично поступио и испунио уговор, да је неке радове извршио некавалитетно, односно није извршио са пажњом доброг стручњака, да неке радове није извршио по уговору иако је знао или је морао знати да одређени изведени радови без ових неизведених и уговорених утичу на квалитет и подобност целог објекта за становање у смислу појаве влаге, лоше топлотне изолације, опасност од настанка пожара, пропадања пода, појаве глодара на тавану, тужени је одступио од пројекта која одступања тужила није одобрила, тужени тужили није скренуо пажњу ни на квалитет у делу материјала који је она набавила нити на последице уградње таквог материјала с обзиром да му је било познато односно није му могло остати непознато какве последице има некавалитет у материјалу, и који је евентуално могао раскинути уговор. Тужени је имао пропусте у раду, који су се састојала у недозвољеном одступању од уговора, није скренуо пажњу тужили о последицама одступања и о последицама уградње некавалитетног материјала који је предао тужили акт о примопредаји иако је знао или морао знати да посао није завршио а који недовршени радови са урађеним чине функционалну целину и без ових других ни изведени радови не служе сврси због којих су уговорени. Узимајући у обзир да је тужила као наручилац туженом као извођачу радова исплатила износ од 19.000 евра, да се ради о изградњи објекта по

систему кључ у руке, те да објект у садашњој фази, и поред два дана санације од стране тужиоца, није у функцији нормалног становања (услед влаге, крова, тавана, пода, слабе топлотне изолације) то по уверењу првостепеног суда тужиљу треба ослободити обавезе исплате преосталог дела уговорене накнаде посебно имајући у виду начело једнаке вредности узајамних давања. Одлука о трошковима парничног поступка донета је применом одредбе члана 153 ЗПП с обзиром да ни тужилца а ни тужени у поступку нису успели.

По ставу Апелационог суда правилно је првостепени суд закључио да по својој садржини уговор о доградњи објекта које су парничне странке закључиле 14.08.2012. године одговара уговору о грађењу сагласно члану 630 Закона о облигационим односима а на који се сходно члану 641 Закона о облигационим односима за одговорност због недостатака на грађевини примењују одредбе уговора о делу те се на спорни материјално правни однос имају применити одредбе члана 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620 и 621 Закона о облигационим односима.

Насупрот жалбеним наводима тужиље и по ставу Апелационог суда правилна је одлука првостепеног суда којим је одбио њен тужбени захтев за накнаду штете у износу од 1.500.000,00 динара као неоснован. Чињенично стање у том делу је утврђено потпуно и поуздано, правилном оценом изведених доказа и првостепени суд је на јасан и логичан начин изложио садржину изведених доказа и дао њихову оцену коју у свему као правилну прихвата и овај суд. Жалбом тужиље чињенично стање се неосновано доводи у сумњу, а у жалби нису истицане нове чињенице нити предлагани нови докази у смислу члана 372 став 1 ЗПП.

Тужилца у жалбеним наводима истиче да је у складу са чланом 614 и 615 ЗОО дана 30.10.2012. године упутила туженом опомену пред утужење и обавестила га као извођача радова о недостацима за које је сазнала 23.10.2012. године, а који недостаци су утврђени од стране стручног лица. У законском року га је обавестила о недостацима, те у конкретном случају постоји управо узрочно последична веза између неиспуњења уговорне обавезе туженог који је извео радове супротно пројекту и штете коју је тужилца претрпела јер је платила туженом 19.000 евра за изграђени, незавршени објект који није употребљив и тужени је дужан да јој комплетно исплаћен износ врати са припадајућом каматом па је у том смислу нејасан став првостепеног суда да тужилца није доказала штету коју је претрпела.

Одредбом члана 630 став 1 Закона о облигационим односима прописано је да је уговор о грађењу уговор о делу којим се извођач обавезује да према одређеном пројекту сагради у уговореном року одређену грађевину на одређеном земљишту, или да на таквом земљишту односно на већ постојећем објекту изврши какве друге грађевинске радове, а наручилац се обавезује да му за то исплати одређену цену, док је у ставу два одређено да уговор о грађењу мора бити закључен у писменој форми. Одредбом члана 632 наведеног закона прописано је да је извођач дужан омогућити наручиоцу стални надзор над радовима и контролу количине и квалитета употребљеног материјала, док је чланом 641 одређено да уколико у овој глави није другачије одређено за одговорност за недостатке грађевине примењују се одговарајуће одредбе уговора о делу.

Према члану 618 Закона о облигационим односима наручилац који је уредно обавестио посленика да извршени рад има недостатак, може захтевати од њега да недостатак уклони и за то му одредити примерен рок. Чланом 620 истог закона прописано је да кад извршени посао има недостатак због кога дело није неупотребљиво, односно кад посао није извршен у супротности са изричитим условима уговора, наручилац је дужан допустити посленику да недостатак отклони (став 1), да наручилац може одредити посленику примерен рок за отклањање недостатака (став 2), да ако посленик не отклони недостатак до истека тог рока, наручилац може, по свом избору извршити отклањање недостатака на рачун посленика, или снизити накнаду, или раскинути уговор (став 3), да кад се ради о незнатном недостатку, наручилац се не може користити правом на раскид уговора (став 4), а да у сваком случају он има право на накнаду штете (став 5).

Спроведеним доказним поступком првостепени суд је на несумњив начин утврдио да се у конкретном случају ради о отклоњивим недостатцима, који објекат не чине неупотребљивим, те да радови нису изведени супротно изричитим условима уговора (судски вештаци су се изјаснили да није угрожена стабилност и статичка безбедност објекта) и тужила се у датој ситуацији као наручилац радова користила овлашћењем из напред цитиране законске одредбе и обавестила туженог о недостацима и у опомену пред утужење од 30.10.2012. године му оставила рок од 8 дана за отклањање недостатака. Тужени је неспорно кренуо да отклања недостатке, радио је два дана, обавио 70% радова на крову а након тога је трећег дана удаљен и онемогућен му је приступ на плац и објекат тужиље. Тужила није допустила туженом да недостатке отклони у остављеном року иако је он имао озбиљну намеру да то учини. У том смислу искључиво кривицом тужиље недостатци нису отклоњени јер она није допустила туженом као посленику да недостатке отклони у остављеном року. Тек за случај да тужени не отклони недостатак до остављеног рока, тужила као наручилац је могла сама извршити неопходне радове и отклонити недостатке на рачун посленика, или снизити накнаду или раскинути уговор. Међутим, тужила нити је сама отклонила недостатке нити је захтевала снижење цене ни раскид уговора док висину накнаде штете коју тврди да је претрпела ничим није доказала.

Тужила која у овој парници потражује накнаду штете (као самостално право) била је у обавези да у прилог основаности тог захтева сходно одредаби члана 262-269 Закона о облигационим односима, којим се регулише накнада уговорне штете докаже постојање узрочно-последичне везе између неиспуњења уговорне обавезе туженог (извођење радова супротно пројекту) и штете коју услед тога трпи (мора доказати у чему се штета састоји). У том случају тужила би имала право само на предвидиву штету (коју је тужени могао предвидети као могућу последицу повреде уговора, с обзиром на чињенице које су му тада биле познате или морале бити познате). У случају преваре или намерног неиспуњења, као и неиспуњења због крајње непажње, тужила би имала право захтевати од туженог накнаду целокупне штете која је настала због повреде уговора, без обзира на то што тужени није знао за посебне околности због којих су оне настале. Накнада штете би се сразмерно смањила у ситуацији када је за насталу штету или њену величину, или за отежавање положаја туженог крива и тужила. Међутим, тужила ништа од напред наведеног није доказала сходно одредби члана 231 ЗПП а на њој је био терет доказивања стварне штете коју је у конкретном

случају претрпела и чију накнаду потражује. Она као наручилац радова је била у обавези да у току поступка поднесе доказ о стварној штети коју је претрпела у висини од 1.500.000,00 динара коју потражује, и шта конкретно представља претрпљену штету. Ово нарочито када се има у виду чињеница да је тужилца изабрала опцију сходно члановима 618 и 620 Закона о облигационим односима да туженом остави рок да недостатке отклони али му је касније то онемогућила, а сада потражује накнаду штете коју опредељује како из жалбе произилази у вредности онога што је плаћено 19.000 евра, док је тужбени захтев постављен на износ од 1.500.000,00 динара, а током поступка није поткрепљено нити доказано шта чини износ од 1.500.000,00 динара, нити којом математичком операцијом је утврђен овај износ. У сваком случају у ситуацији када је уговор који су парничне странке закључиле на снази, није раскинут тужилца неосновано у жалбеним наводима истиче да она потражује враћање исплаћеног износа од 19.000 евра јер би у том случају дошло до неоснованог обogaћења на њеној страни усвајањем таквог тужбеног захтева у када је објекат завршен.

Приликом доношења другостепене одлуке Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе тужилце али их посебно не образлаже сагласно одредби члана 396 став 1 ЗПП имајући у виду да се истима не доводи у сумњу законитост и правилност одлуке, па такви наводи нису од битног утицаја на другачију одлуку.

Међутим, када је у питању одлука првостепеног суда о противтужбеном захтеву, на правилно и потпуно утврђено чињенично стање првостепени суд је погрешно применио материјално право на шта тужени-противтужилац основано у жалби указује.

Наиме, међу парничним странкама није било спорно да је тужилца на име испуњења уговора о доградњи објекта од 14.08.2012. године туженом исплатила износ од укупно 19.000 евра, није плаћена трећа рата од 9.000 евра као и да је туженом на име накнадно договорених радова који су погођени у износу од 2.000 евра исплатила износ од 1.000 евра, тако да је имајући у виду наведени уговор о доградњи и каснији усмени уговор тужилца остала туженом дужна износ од укупно 10.000 евра. Тужени је након обављених вештачења, а у којима је утврђено да иако објекат одступа од пројекта нису изостављени радови који угрожавају његову стабилност и статичку безбедност и да је за целокупне радове за санирање, поправку и уградњу потребно издвојити износ од 2.360,94 евра, те је с обзиром на напред наведено износ од 10.000 евра колико је износио дуг тужилце према њему смањено на износ од 7.939,06 евра.

Дакле, у ситуацији када је између парничних странака закључен уговор о делу, доградњи објекта након чега су усмено договорени и додатни радови, те да је тужени као посленик радове извршио, уговор је реализован, док је тужилца остала дужна износ од укупно 10.000 евра на име испуњења своје уговорне обавезе, те како без обзира на чињеницу што изграђени објекат одступа од пројекта, ипак нису изостављени радови који угрожавају његову стабилност и статичку безбедност али како је неопходно извести радове на санирању, поправци и изградњи објекта чија вредност износи 2.360,94 евра, то тужени основано од тужилце потражује новчани износ који је предмет противтужбеног захтева, то је у том делу преиначена одлука првостепеног суда и донета одлука као у ставу другом изреке.

Законска затезна камата на износ досуђеног дуга туженом је призната у складу са одредбом члана 277 у вези са чланом 324 став 1 Закона о облигационим односима па је тужила у обавези да на досуђени износ туженом исплати затезну камату из члана 4 став 1 Закона о затезној камати и с обзиром на одредбу члана 395 Закона о облигационим односима у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате. Као дан доспелости и падања тужиље у доцњу је узет дан када је судски вештак грађевинске струке, 20.02.2017. године утврдио вредност радова које је неопходно извести за санирање, поправку и уградњу у спорни објекат, након чега је тужени- противтужилац смањило првобитно постављени захтев те је сходно наведеном захтев туженог за исплату законске затезне камате за период од 20.12.2012.године па до 19.02.2017.године одбијен као неоснован.

Како је тужени-противтужилац успео са својим захтевом то су му признати трошкови парничног поступка сходно одредби члана 154, 155, 163 и 165 ЗПП, а који трошкови чине састав противтужбе и одговора на тужбу у износу од по 11.250,00 динара, за састав жалбе износ од 22.500,00 динара, приступ пуномоћника на 15 одржаних рочишта у износу од по 12.750,00 динара, приступ пуномоћника на 8 неодржаних рочишта у износу од по 7.125,00 динара, што све чини износ од укупно 293.250,00 динара, а одмерено је с обзиром на врсту и вредност предмета спора према важећој АТ у време доношења одлуке.

Из изнетих разлога применом одредбе члана 390 и 394 став 4 и 401 тачка 3 ЗПП донета је одлука као у ставу првом и другом изреке.

Захтев тужиље за накнаду трошкова другостепеног поступка је одбијен као неоснован будући да у жалбеном поступку није успела па је донета одлука као у ставу трећем изреке, а сходно одредби члана 165 ЗПП.

**Председник већа-судија
Јелена Стојилковић с.р**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић